GŁOS POMORSKI

Nr. 271 — Rok 4.

(GAZETA POMORSKA)

Numer pojedyńczy 10 gr. (Numer niedzielny 15 gr.)

Prenumerata miejscowa: Przy odbiorze w ekspedycji 1.80 Złp. w agenturach miejscowych miesięcznie 1,85 Złp., przez pocztę przy zamówieniu przez ekspedycję naszą 2.05 Złp., wprost na poczcie lub u listowego miesięcznie 2,1 Złp., dla W. M. Gdańska 2,5 Guld. Gd. — pod opaską w Polsce 3,50 Złp., do Gdańska 4.00 Guld. Gd., do Francji 18 fr., (z wysyłką co 2-gi dzień 14 fr). do Anglji 5 shil do Stanów Zjednoczonych 80 cent W razie nieprzewidzianych wypadków, jak strejki, przeszkody techniczne i. t. d. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów, lub zwrotu prenumeraty.

Rachunek bieżący: Bank Powiatowy Grudziądz, Bank Związku Spółek Zarobk., Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk i Grudziądz, Bank Polski Grudziądz. — Konto czekow Gdańsk nr 2980. Konto pocztowe: Kasa Oszczędności, Oddział w Poznaniu nr. 201 193. Miejsce płatności wykonania Grudziądz

Ogłoszenia z Polski. Wiersz wysokości milimetra w dziale ogłoszeniowym na stronie 8-łamowej 8 groszy w dziale reklamowym na stronie 1-3 łam. przed tekstem 60 groszy, wśród tekstu 35 groszy za tekstem 28 groszy dla W. M. Gdańska wiersz m/m. 8-łam w dziale ogł. 0,10 Guld. Gd., wiersz m/m 3-łam. przed tekstem 0,66 Guld. Gd., w tekście 0,40 Guld. Gd., za tekstem 0,31 Guld. Gd., dla Niemiec dochodzi 50% nadwyżki dla reszty zagranicy 100% nadwyżki. Za tłomaczenia 20 proc. nadwyżki. — Rachunki są natychmiast płatne. — Administracja nie przejmuje odpowiedzialności za terminowe umieszczenia ogłoszeń.

Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem.
Redaktor Naczelny przyjmuje od godz. 11-tej do 12-tej w południe.

Redakcja i Administracja Groblowa 27/29.

Grudziądz, piątek, dnia 21-go listopada 1924.

Telefon nr. 50 i 51.

Obrady konwentu Senjorów.

Warszawa, 19. 11. (PAT.) Dziś po południu pod przewodnictwem marszałka Senatu p. Trąmpczyńskiego obradował Konwent Senjorów Senatu. W pierwszym punkcie porządku dziennego rozpatrywano sprawę przydziału miejsc w komisjach. Przyjęto odnośne wnioski, przedstawione przez biuro Senatu. Następnie postanowiono na wniosek sen. Posnera (PPS) powołać z łona senackich komisji gospodarstwa społecznego oraz spraw zagranicznych i wojskowej specjalną podkomisję dla spraw emigracyjnych.

Rokowania polsko-niemieckie.

Klauzula największego uprzywilejowania.

Warszawa, 19. 11. (Pat.) Rokowania polsko-niemieckie, projektowane na dzień 12 listopada br. nie mogły być w terminie tym rozpoczęte z powodu choroby pełnomocnika Rzeszy von Stockhamera. Stan zdrowia pełnomocnika niem., nie pozwala jeszcze w tej chwili określić nowego terminu. Z dniem 10 stycznia 1925 r. upływa — jak wiadomo — zawarowana na rzecz Polski w traktacie wersalskim klauzula największego uprzywilejowania co do importu towarów polskich na obszar Rzeszy niemieckiej. Z uwagi na to, że zarówno Rzesza niemiecka, jak i Polska przystąpiły do konwencji o wolności tranzytu, zawartej w Barcelonie, stosunki pomiędzy obu krajami, począwszy od dnia 10 stycznia 1925 r. w dziedzinie tranzytu osobowego i towarowego regulowane będą przez postanowienia tejże konwencji.

Urzędowa agencja Wolffa zamieściła w swoim czasie w prasie niemieckiej komunikat, zgodnie z którym począwszy od dnia 10 stycznia 1925 r. Niemcy przyznawać będą klauzulę największego uprzylejowania tylko tym państwom, które taką klauzulę Niemcom przyznają. Dowiadujemy się, że o ileby nie został zawarty przeciwny temu układ i że o ile rząd niemiecki zastosuje, poczynając od dnia 10 stycznia 1925 r do importu polskiego zasady, zawartej w komunikacie Wolffa, rząd polski zachowa sobie w stosunku do importu niemieckiego do Polski wolną rękę.

Podwyżka płac na Górnym Śląsku.

Katowice, 19. 11. (Pat.) W sprawie sporu pomiędzy przedstawicielami zespołu pracy a przedstawicielami wielkiego przemysłu o zarobki robotników z wielkim przemyśle, odbyło się dziś posiedzenie komisji pojednawczej. Po długotrwałych rokowaniach wydano wyrok, mocą którego przyznano niższym kategorjom robotników nie pracującym na akord podwyżkę płacy w wysokości od 5 do 10 proc. Podwyżka ta obejmuje w górnictwie węglowem około 50 proc., a w innych działach przemysłu około 20 proc. ogółu robotników. Rzeczona podwyżka wchodzi w życie z dniem 20 listopada br. i obowiązuje do dnia 31 stycznia 1925 r.

Stabilizacja urzędników państwowych.

Warszawa, 19. 11. (Pat.) W związku z wiadomościami, podanemi przez gazety poranne z dn 19 listopada b. r. o rzekomem odroczeniu przez rząd terminu stabilizacji urzędników państwowych wyjaśnić należy że rząd dotychczas tej sprawy nie rozważał. Prace nad stabilizacją są w pełnym toku.

Rozdział niemieckich długów przedwojennych.

Paryż, 19. 11 (Pat.) Komisja odszkodowań dokonała rozdziału niemieckich przedwojennych długów publicznych, ustalając kwoty, które przypadają na poszczególne państwa. Przydział Belgji wynosi 640.600 marek złotych. Gdańska 3.765.729, Czechosłowacji 242.879. **Polski za G. Śląsk 1.750.361, za inne terytorja 17.121 438.** Z kolei komisja przyjęła do wiadomości protokół, podpisany w Insbrucku dnia 27 czerwca 1923r. między przedstaw. posiadaczy przedwojennych rent państwowych austrjackich i węgierskich, a delegatami państw sukcesyjnych i secesyjnych byłego cesarstwa austrjackiego i królestwa Węgier. Wreszczcie komisja przyjęła do wiadomości fakt utworzenia wspólnej kasy posiadaczy zagranicznych wspomnianych rent oraz odnośny statut. Kasa ta została utworzona w związku z konferencją paryską, która odbyła się w czerwcu 1924 r.

Paderewski przyjeżdża do Poznania.

Poznań. 19. 11. (PAT). Dzienniki donoszą, że dn. 21. b. m. przybywa do Poznania Ignacy Paderewski na uroczystość nadania mu przez uniwersytet poznański tytułu doktora honoris causa.

Pojedynek pomiędzy generałem a redaktorem.

Warszawa, 19. 11. (Pat.) Dziś rano odbył się pojedynek na szable pomiędzy generałem broni Szeptyckim a redaktorem czasopisma „Głos Prawdy" Stpiczyńskim. Powodem starcia był artykuł p. Stpiczyńskiego w „Głosie Prawdy", którym to artykułem gen. Szeptycki uczuł się poważnie obrażony. Po siedmiu starciach, skutkiem których były jedynie lżejsze rany gen. Szeptycki zadał redaktorowi Stpiczyńskiemu dwie cięte rany na prawej stronie twarzy, które spowodowały niezdolność redaktora Stpiczyńskiego do dalszej walki. Po przerwaniu walki zapaśnicy podali sobie ręce.

Tajna organizacja Ludendorff'a.

Wiedeń, 19. 11. (Pat.) „Wiener Allgemeiner Ztg." donosi z Berlina, że tajna organizacja, założona w Bawarji przez Ludendorffa pod nazwą Frontbann usiłowała zapuścić korzenie także w północnych Niemczech, a zwłaszcza na Śląsku. Władze pruskie rozwiązały w różnych miastach śląskich, filje tej organizacji i aresztowano jej członków.

W sprawie uposażeń urzędniczych.

Sprawa uposażeń urzędniczych, ten cierń dotkliwy, którego żaden Rząd nie potrafił usunąć dotychczas ze swego organizmu, nie tylko, iż nie traci na aktualności, lecz nabiera z tygodnia na tydzień coraz więcej cech, malujących dosadnie obraz poważnego zagadnienia. Prasa periodyczna traktuje sprawę uposażeń urzędniczych jako zjawisko stale aktualne, nie schodzące ze szpalt pism; satyra o bosym i głodnym urzędniku państwowym stała się już żartem, który niemal przechodzi w przysłowie; listy otwarte i petycje urzędników, wołających wielkim głosem, w którym nie brak już i akordów rozdrażnienia, nie są również osobliwością na łamach prasy codziennej. Zresztą życie, to życie, wegetacji, niedojadań, podartych bucików, nieopłaconych wpisów, codziennej tragedji o brakującą złotówkę, jest najwymowniejszym dowodem nie z dziedziny frazeologji, ale z egzystencji tysięcy urzędników państwowych, która staje się bez przesady czarną pełną piołunów i goryczy.

Niechaj najlepszy ekonomista, najwytrawniejszy praktyk życiowy nakreśli receptę, wedle której urzędnik państwowy, posiadający rodzinę z 3 osób i pobierający 200 złotych miesięcznej pensji, może ponieść ciężar kształcenia dzieci, zabezpieczenia ich od chłodu i głodu, niewystawianie siebje na urągowiska z racji braków, kłujących widoczną nędzą oczy. Żadne deklamacje, żadne frazesy, żadne ekonomiczno-statystyczne rozprawy nie zmienią tego stanu, który z dnia na dzień coraz ciemniejszą plamą rysuje się na tle naszych stosunków społecznych. Nędza maskowana, cerowana, łatana jest nieomal we wszystkich domach urzędniczych, oczywiście jeśli nie brać pod uwagę dygnitarzy z osobnym woźnym i gabinetem, pobierających wysokie pobory państwowe.

Punkt ciężkości zagadnienia leży w problemacie płynności uposażeń urzędników, wynikających z powodu zmniejszania lub zwiększania punktów stosownie do wskazań komisji statystycznej, określającej wzrost lub zmniejszenie się drożyzny. Płynna owa mnożna, regulująca pensje urzędnicze, jest tym węzłem gordyjskim, którego nikt racjonalnie rozwiązać nie może. Niewątpliwie, że masy urzędnicze, pojmujące trudności swego położenia odetchnęłyby z głęboką ulgą, gdyby wreszcie w kraju zapanował taki stan rzeczy, któryby pozwolił na ostateczne ukręcenie głowy tej hydrze, jaką jest t. zw. mnożna. Ale stan taki bynajmniej jeszcze nie zapanował i kiedy wreszcie zapanuje — przewidzieć tego na nieszczęście nie jesteśmy w stanie. Pozbawianie rzesz urzędniczych w tych warunkach, kiedy drożyzna rośnie, mnożnej, byłoby poprostu zepchnięciem ich w beznadziejną otchłań rozpaczy. W jaki przeto sposób, idąc po linji logiki faktów, można dowodzić, że drożyzna wynika skutkiem zwiększania poborów urzędniczych. — jest zagadka, na którą mogą odpowiedzieć tylko dziwnego nabożeństwa ekonomiści, zajmujący się tą sprawą na forum publicznem. Statystyka, ogłoszona przez Radę Ministrów, przez tę Radę, która wszak sama ustanawia pobory urzędnicze, dowodzi zgoła czego innego: wzmagająca się drożyzna jest przyczyną do koniecznego zwiększenia poborów, nie zaś skutkiem ich podnoszenia. To też z dziwnem uczuciem czyta się artykuły, w których autorowie nadzwyczaj gorliwie starają się wytłumaczyć ogółowi urzędniczemu, że wrota raju rozwarłyby się przed nimi, gdyby zniesiono płynność mnożnej. Oczywiście znamy urzędników, posiadających wcale pokaźne sperandy i kilkupiętrowe kamieniczki, dla których pensja jest tylko skromnym dodatkiem do osobistych dochodów.

Znamy wszak fakt, że specjalnie wyłoniona komisja pewnego Związku przemysłowców, niewiele jednak z urzędnikami mająca wspólnego, dążyła gorliwie do zniesienia urzędu statystycznego, wykazującego wzrost drożyzny, wedle obliczeń którego regulowane są pensje nietylko urzędników państwowych, ale, jak wiemy, i przeważnych mas robotniczych. Za jednem pociągnięciem chciało się otworzyć wrota raju nie tylko przed rzeszą urzędników państwowych, ale i przed szeroką rzeszą robotniczą. Chciało się obłudnie, kłamliwie, sofistycznie i nieżyciowo dowieść, że z chwilą, kiedy pensje i zarobki urzędników i robotników zostaną ustalone, drożyzna zniknie jak za dotknięciem różdżki czarodziejskiej. Argumenty, jakie rzucono wówczas na szalę, brzmiały pięknie jak retoryka dogodna dla pewnych sfer, ale odbiegały od życia jak liść rzucony na wartki prąd nurtu.

Bezwątpienia, że dorzucanie po 2, 3 punkty mnożnej do miesięcznych poborów nie poprawia bynajmniej doli urzędnika czy robotnika, nie wyprowadza go z błędnego koła codziennej tragedji, straszącej bladą twarzą niedoborów na długo przed końcem miesiąca. Ale odjęcie mu i tego nędznego zasiłku pogrążyłoby go, jak powiedzieliśmy, w beznadziejną otchłań rozpaczy.

Z Senatu.

Rezolucja pod adresem Ministerstwa Kolei. — Zabezpieczenie internowanych inwalidów. — Nowela do ustawy o podatku majątkowym.

Warszawa, 19. 11. (Pat). Na dzisiejszem posiedzeniu p. marszałek odczytał list p. premjera, zawiadamiający o zmianach, zaszłych w gabinecie.

Następnie sen. Adelman (Chrz. Nar.) w imieniu komisji skarbowo-budżetowy referował dodatkowe rezolucje do poszczególnych części budżetu na rok 1924. Pod adresem Ministerstwa Kolei skierowano następującą rezolucję: Senat wzywa rząd, aby od dnia 1 stycznia zaprzestał płacenia pensji urzędnikom kolejowym, urlopowanym do związku zawodowych, aby **zrewidował t ryfy osobowe, dotyczące ulg biletowych aby rozpatrzył możliwość powołania podsekretarza stanu do spraw lotnictwa cywilnego,** aby przedłożył Sejmowi ustawę o załatwieniu **budowy kolei lokalnej na zasadach ustawy galicyjskiej** z dnia 17 lipca 1893 r., aby zwolnił lub wywłaszczył grunta zajęte przez zaborców pod tory kolejowe i wynagrodził właścicieli, wreszcie Senat wskazuje, iż pożądanem byłoby opracowanie projektu, w którym rząd uczestniczyłby w wielkiej mierze w kosztach budowy kolei przy linjach mający ważniejsze znaczenie dla ogólnych interesów państwa. Do ministerstwa Wyznań Rel. i Ośw. Publ. skierowana jest rezolucja o przeprowadzeniu rokowań, co do ilości świadectw także z zarządem cerkwi prawosławnej. Od ministerstwa Pracy i Opieki S. ol. Senat domaga się, aby przy likwidacji obozów internowanych zabezpieczono internowanym inwalidom niezdolnym do pracy możność życia na równi z inwalidami polskimi, zaopatrzono inwalidów w ubranie i obuwie, wydano im dokumenty zezwalające na wolny ruch, wreszcie zabezpieczono pomoc ich warsztatom pracy tak w zakładach państwowycb, jak i prywatnych.

Wszystkie rezulucje Izba przyjęła. Po referacie sen. Balińskiego (ZIN) przyjęto ustawę o pozbywaniu majątków, przejętych na własność państwa jako dobra nieruch. bezdziedziczne.

Sen. Stecki (ZLN) referował rezocucję, wzywającą rząd do przedłożeuia noweli do ustawy o **podatku majątkowym, w celu dokonania słusznego rozdziału kontyngentu.** Jak wiadomo, ustawa oznacza dla rolnictwa sumę 500 miljonów jako kontyngent podatkowy, dla przemysłu i handlu 375 milj. a dla wszystkich innych 125 milj. Wnioskodawca oraz większość komisji uważają ten rozdział za niesprawiedliwy, gdyż majątek rolnictwa w całem państwie według obliczeń referenta wynosi około 36 proc. ogólnego majątku narodowego. Komisja nie przesądza, w jakim kierunku ma iść nowelizacja ustawy zwraca tylko uwagę, że dzisiejszy rozdział jest nieodpowiedni.

Sen. Wurzel (kl. żyd.) oświadcza, że przyjęcie proponowanej rezolucji byłoby stwierdzeniem przez Senat, iż rozdział kontyngentu, dokonany został nie sprawiedliwie, obniżenie zaś kontyngentu przypadającego na wielką własność ziemską byłoby równocześnie z podniesieniem kontyngentu dla przemysłu i handlu, z zestawień zaś, przedstawionych przez mówcę wynika, że przeciętnie obciążenie przemysłu, i handlu i rękodzielnictwa wynosi 4.28% od majątku, a wielkiej własności 2.5%. Sprawa zdaniem mówcy nie dojrzała jeszcze do tego, aby Senat mógł wyrazić pewność, że własność ziemska została pokrzywdzona i dlatego wnosi o odesłania rezolucji do komisji.

Sen. Dobrucki (Piast) uważa, że zeznanie podatników w tem stadjum nie mogą jeszcze posłużyć za podstawę do zmiany stosunku kontyngentu i dlatege klub mówcy popiera wniosek o odesłanie sprawy do komisji.

Sen. Stecki zapewnia, że sprawdzanie zeznań płatników naogół jest skończone i że chwila obecna jest już odpowiednią, aby się zastanowić nad tem, co dalej należy począć ?

W głosowaniu odrzucono wniosek sen. Wurzela o odesłanie spraw do komisji. Reznlucję uchwalono 44 głosami przeciw 30. Na tem posiedzenia zamknięto, następne dn. 3 grudnia b r. o godz. 4-ej po poł.

Sowiety inscenizną zamach na Estonję.

Wielki proces o zdradę główną w Estonji — Zbrojny napad na uwięzionych — Cała akcją wywrotową kierują sowiety.

W przededniu rozpoczęcia wielkiego procesu przeciw 149 komunistom, oskarżonym o zdradę główną oraz o sprzysiężenie, mające na celu obalenie niezależności Estonji, dokonano przed kilku dniami zbrojnego napadu na wojskowe więzienie, w którem siedzą podsądni.

Wobec licznej bandy uzbrojonych napastników, musiano zawezwać na pomoc oddziały wojskowe, które po dłuższej walce przywróciły porządek.

Wskutek tego wypadku w całej Estonji zarządzono zbrojne pogotowie.

Proces, który ma się odbyć za kilka dni — budz niesłychaną sensację, bowiem istnieja niezbite dowody że pracą mającą zdruzgotać suw[illegible] Estonii kierują Sowiety.

[redacted]

Nie jest rzeczą tego artykułu poruszać i omawiać racje, jakie wpływają na wzrost cen w naszej gospodarce krajowej. Ciekawi jesteśmy, jakie wyniki da komisja, zebrana pod przewodnictwem p. Premjera Grabskiego, która w wiecowym nieco tonie obradowała nad środkami, mającemi zahamować wzrost naszej rodzimej drożyzny; jako widoczny pierwszy objaw tych dysertacyj komisjowych stwierdziliśmy podniesienie się cen chleba i cukru, tych najniezbędniejszych artykułów dnia powszedniego. Czy autor podpisany „urzędnik" znów będzie twierdził, iż cukier i chleb podrożały pod koniec października dlatego, iż na początku października urzędnicy dostali o kilka punktów mnożnej wyżej ?

Jeżeli do ponurych barw tego obrazu dodamy, iż sama Warszawa posiada kilkutysięczny zastęp zredukowanych urzędników państwowych, nie mogących znaleźć pracy i chleba, że jakoby p. Premjer z wysokich racyj oszczędnościowych zamierza dokonać redukcji jeszcze 20 000 urzędników, że poza materjalnym stanem rzeczy są i względy psychologiczne, które w głowach i duszach mas urzędniczych wywołują zniechęcenie, rozgoryczenie, rozdrażnienie takim układem stosunków, to obraz wcale nie przesadny, ciemną i ponurą malowany będzie farbą.

Wydaje nam się, że i tych względów psychologicznych lekceważyć nie można, że należy je wziąć pod głęboką rozwagę i zbytnio struny nie przeciągać. Leży to zarówno w interesie mas urzędniczych, ale leży to również nie mniej głęboko i w interesie sfer rządzących.

O tem pamiętać należy... — kończy „A l t e r e g o" w „Haśle", za którym uwagi te do rozwagi interesowanym powtarzamy.

Czego obecnie żądają pp. zecerzy?

II.

Otóż Komisja zarobkowa Związku drukarzy i pokrewnych zawodów wysunęła następujące żądanie:

1. Dotychczasowy podział płac w zawodzie graficznym (4 kategorje) uważa się za zniesiony a wzamian wprowadza się 3 kategorje.
   a) w pierwszym roku po wyuczeniu,
   b) do 21 lat,
   c) ponad 21 lat.
2. Z chwilą rozpoczęcia pracy wynoszą zarobki pracowników graficznych jak następnje:

	Po wyuczeniu	Do 21 lat	Ponad 21 lat	Ponad 24 lat
Składacz reczny, druk.-maszyn., introligator	61.20	64,80	72,—	
Obecne płace	**34,50**	**45,08**	**46,92**	**51,52**
Oddziałowy, korektor metram. 20% więcej	73,44	77,76	86,40	
Obecne płace	**41,40**	**54,28**	**56,12**	**61,64**
Litogr., kamieniodruk., chemigr. 25% więcej	76.50	81,—	90,—	
Obecne płace	**41,40**	**54,28**	**56,12**	**61,64**
Składacz maszynowy 30% więcej			93.—	
Obecne płace	**43.21**	56,58	**58,88**	**64,40**

3. Personel pomocniczy:

	Żądane płace	Obecne płace
a) w pierwszym roku	10,80 zł	**8,74 zł**
b) po roku	17.90 „	**11,50 „**
c) po trzech latach	25.20 „	**17,94 „**
d) po czterech latach	32,40 „	**22,54 „**

4. Przyimowanie uczni do zawodu graficznego wstrzymuje się na jeden rok.
5. Wszystkich pracowników technicznych oraz uczni, których zakład przyjął podczas strajku zwalnia się.
6. Cały personel graficzny i pomocniczy zatrudniony w zakładzie przed strajkiem wraca na swoje miejsca.
7. Zakłady graficzne przyjmują wszelki personel za pośrednictwem biura przy Zw. Zaw. Drukarzy.
8. Zarobki pracowników graficznych reguluje się co miesiąc w myśl orzeczenia Komisji Statystycznej przy Magistracie miasta Poznania.
9. Stawki powyższe uważa się jako minimalne.
10. Dotychczasowe warunki niezmienione przez niniejszą umowę obowiązują nadal.
11. Po uzgodnieniu powyższych warunków przystępują obie strony do opracowania cennika pracy dla zawodu graficznego.

Tak wyglądały żądania centrali strejkowej.

W Grudziądzu gdzie „płace obecne" należy **rozumieć o** 2½% niższe z powodów, które w pierwszym **wyłuszczyliśmy** artykule, pp. zecerzy wzgl. ich komisja strejkowa **mniej** więcej te same przedłożyła żadania.

Coprawda kilku punktów nie wyłuszczyła komisja grudziądzka, postawiła też inne — **niższe** — warunki finansowe ale warunki swe komisja tutejsza nie wyodrębniała, **tylko je** uważała za **„tymczasowe"** „aż do czasu — jak **mówi pismo** grudziądzkiej komisji — zawarcia umowy zbiorowej **między** Związkiem Zakładów Graficznych i Wydawniczych **na Polskę** Zachodnią a Związkiem Drukarzy i Pokrewnych **Zawodów** w Polsce.

Warunki grudziądzkie brzmiały:

1. Dotychczasowy podział płac w zawodzie graficznym uważa się za zniesiony, wzamian wprowadza się 3 kategorje
   a) kategorja I. wszyscy wykwalifikowani pracownicy graficzni do roku po wyuczeniu.
   b) kategorja II. do 24 lat
   c) kategorja III. ponad lat 24.

Płaca wynosi w kategorii	I.	54.— zł
„ „	II.	61,20 zł
„ „	III	68,— zł

2. Dodatek dla składaczy maszynowych wynosi 30% normalnego minimum.
3. Płace introligatorów wykwalifikowanych wyrównuje się do minimum zecera ręcznego.

H. RIDER HAGGARD.

ONA.

Powieść. (61

DZIEJE NIEZWYKŁEJ WYPRAWY.

(Tłum. Bron. Falk)

Byłem bezsilny wobec podobnej kazuistyki, która urzeczywistniona, sprowadziłaby musiała zupełny upadek moralności takiej jaka dziś obowięzuje. Ale słowa jej przyprawiły mnie znowu o lęk. Na cóż zdobyć się mogła istota, nieskrępowana żadnem ludzkiem prawem, pozbawiona zupełnie poczucia tego, co złe i dobre, wyzuta z moralności, może pospolitej i banalnej, lecz opartej według naszego przeświadczenia na silnej podstawie osobistej odpowiedzialności, która odróżnia ludzkość od świata zwierzęcego? Chodziło mi jednak bardzo o ocalenie Ustany, którą lubiłem i szanowałem, od bezlitosnej śmierci z rąk potężnej rywalki. Dlatego zwróciłem się do NIEJ jeszcze raz.

— Ayesho! — rzekłem — wywody twoje są dla mnie za subtelne, ale wszak sama mówiłaś, że każdy człowiek powodować się winien tylko własnem przekonaniem i iść za popędem własnego serca. Czyż twoje serce nie ma litości dla tej, której miejsce chcesz zająć? Pomyśl, że ten za kim tęskniłaś przez wieki całe, jak mówisz, chociaż rzecz ta przechodzi moje pojęcie, powrócił i oto, jak mówisz także, wyrwałaś go ze szponów śmierci. Czy chcesz przybycie jego uczcić przez morderstwo kobiety, która go kochała i którą sam może kochał, kobiety, która bądź co bądź, ocaliła go dla ciebie w chwili gdy groziły mu oszczepy twoich niewolników? Mówisz również, że w dawnych czasach zgrzeszyłaś przeciw niemu, że zabiłaś go sama z zazdrości o Egipcjankę Amernatas, którą kochał.

— Skąd wiesz o tem, cudzoziemcze? Skąd znasz to nazwisko? Nie wspominałam o niem — przerwała z okrzykiem, chwytając mnie za ramię.

— Może mi się śniło — odparłem. Dziwne sny miewam tu w jaskiniach Kor. Zdaje się zatem, że sen mój był odzwierciedleniem prawdy. Jakąż korzyść przyniosła ci twoja głupia zbrodnia? dwa tysiące lat pokuty. Czyż nie tak? A teraz masz zamiar błąd twój powtórzyć. Mów, czego pragniesz; twierdzę jednak, że nie wyniknie z tego nic dobrego. Kto czyni dobrze, spodziewa się przynajmniej dobrego, a kto źle czyni, zbiera zło, bez względu na to, że kiedyś grzechy jego mogą mieć dobre następstwa. Żyjemy w ustawicznem niebezpieczeństwie to prawda, lecz biada temu, kto to niebezpieczeństwo sprowadza. Tak mówił Mesjasz, o którym ci wspominałem i mówił prawdę. Jeśli zabijesz tę niewinną kobietę, będzie na tobie ciążyć przekleństwo i nie zbierzesz owoców z dawno zasadzonego drzewa miłości. Zresztą, jak sądzisz? czy człowiek ten weźmie cię zbroczoną krwią kobiety, która go kochała i która się nim opiekowała?

— Odpowiedziałam ci już na to — odparła. — Gdybym zabiła ciebie, jak i ją pokochałby mnie jednak, Holly, mimo wszystko tak pewnie, jak i ty zginąłbyś z całą pewnością, gdybym przypadkiem śmierć twą postanowiła. [illegible] może masz słuszność. Myśl ta dręczyła mnie również. Jeśli się da zatem, daruję życie tej kobiecie. Czyż nie mówiłam ci już dawniej, że nie lubię okrucieństwa dla okrucieństwa? Nie chcę sprawiać cierpienia i nie lubię na nie patrzeć. Niechaj tu przyjdzie, teraz zaraz zanim zmienię zdanie! — i zakryła szybko twarz przezroczystą zasłoną.

Uradowany, że uzyskałem przynajmniej tyle, wyszedłem na korytarz i zawołałem na Ustanę, której biała szata mignęła mi przed oczyma w pewnej odległości w świetle jednej z glinianych lamp, umieszczonych w równych odstępach w tunelu. Zerwała się i pobiegła ku mnie.

— Czy pan mój nie żyje? Ach! nie mów mi, że umarł — zawołała, podnosząc ku mnie swoją miłą twarzyczkę skamieniałą w bólu, tonem błagalnym, który chwytał za serce.

— Nie, żyje — odparłem — ONA ocaliła mu życie. Wejdź!

Westchnęła głęboko, weszła i padła na ręce i kolana, jakto było zwyczajem Amahaggerów w obecności straszliwej JEJ.

— Powstań! — rzekła Ayesha zimno — i podejdź bliżej.

Ustana spełniła rozkaz i stanęła przed NIĄ z opuszczoną na piersi głową.

Nastała chwila ciszy, którą przerwała Ayesha.

— Kim jest ten człowiek? — rzekła, wskazując na we śnie pogrążonego Leona.

— To mój małżonek — odparła cicho.

— Kto ci go dał za małżonka?

— Wzięłam go za męża według obowiązującego w naszej krainie zwyczaju, o Ty.

— Uczyniłaś źle, kobieto, biorąc za męża cudzoziemca. Nie jest on twoim ziomkiem i prawo w tym wypadku nie obowiązuje. Posłuchaj: być może, uczyniłaś to z nieświadomości i dlatego daruję ci życie. Inaczej zginęłabyś. Słuchaj dalej: wracaj do domu! zabraniam ci mówić i widzieć się więcej z tym mężczyzną. On nie dla ciebie. Słuchaj wreszcie: jeśli złamiesz mój rozkaz czeka cię śmierć niechybna. Odejdź!

Ale Ustana nie ruszyła się z miejsca

— Odejdź, kobieto!

(Ciąg dalszy nastąpi)

4. Stawki dla oddziałowych, metrampaży itd. pozostają nadal bez zmiany.
5. Zakłady Graficzne zobowiązują się nie przyjmować narazie uczni.
6. Wszelkie podwyżki, dotyczące wzrostu drożyzny w myśl orzeczenia Komisji Statystycznej przy Magistracie m. Poznania zostają doliczone do zarobków zasadniczych.
7. Wszystkich uczni i pracowników technicznych, których zakład przyjął w czasie strejku zwalnia się.
8. Cały personel graficzny i pomocniczy zatrudniony w zakładzie przed strejkiem wraca na swoje miejsca.

Tak brzmiały tymczasowe grudziądzkie warunki.

Zatem zasadniczo nie różniły one się w niczem prócz tego, że na razie żądano tygodniowo tylko 54,— wzgl. 61,— wzgl. 68,— zł.

Porównując pozatem warunki, chcemy tylko zwrócić uwagę na tendencje nietylko monopolowe, ale wręcz wrogie kształceniu uczni, bo żądające nieprzyjmowania uczni!

Dla czego? — zapytacie. Tylko z tej przyczyny, by stawki zarobkowe mogły być jeszcze wyższe skutkiem braku dopływu nowego i młodego przyrostu

A jak nazwać żądanie, uzależniające od zgody pp. zecerów przyjmowanie pracowników? Jeżeli nie co innego, to ten punkt winien był rozsądnym zecerom otworzyć oczy, dokąd prowadzą kierownicy strejku, zasiadający w Poznaniu wzgl. Warszawie.

Warunkami swemi atoli nie zadowolili się pp. strejkujący, a raczej ich kierownicy i **zaskarżyli** Związek Zakł. Graficznych i Wydawniczych przed sąd rozjemczy.

Termin się odbył w piątek ubiegły. Nim podamy treść wyroku, który jest najsurowszą krytyką żądań zecerskich, zaznaczyć chcemy, że pp. zecerzy, a raczej ich przewodnicy wyroku tego sądu, którego sami zażądali, **nie uznali**, wykazując temsamem, że nie tyle o polepszenie warunków pp. zecerów im chodzi, ile o podtrzymanie wrzenia i podniecenia oraz niezadowolenia, ile dalej o to, by pracownik nie oddał się uczciwej pracy.

Czy i to ostatnie postępowanie nie otworzy zaślepionym ócz? —

Wiadomości bieżące.

Kalendarz: Piątek Ofiarowanie NMP. Wschód słońca 7.34 zachód 3.57. Wschód księżyca 12.17 zachód 1.58.

Repertuar Teatru Miejskiego.

CZWARTEK Premiera **„ZACZAROWANE KOŁO"**
PIĄTEK: „ZACZAROWANE KOŁO".
SOBOTA: Premjera **„CNOTLIWA ZUZANNA"** operetka w 3 aktach J. Gilberta.
NIEDZIELA: O godz. 3,30 **„HALKA"** Ceny zniżone. Wieczorem **„CNOTLIWA ZUZANNA"**

—** **Teatr Miejski w Grudziądzu** W świeżej jeszcze jest pamięci spłonięcie Teatru naszago, które miało miejsce po drugiem przedstawieniu nbieglego sezonn. W zrozumieniu, że teatr polski w Grudziądzu istnieć musi Korporacje Miejskie postanowiły umieścić takowy w wydzierżawionej na ten cel sali Tivoli, gdzie też po dziś dzień się mieści. Lecz choć teatr w sali wspomnianej znalazł tymczasowe schronienie, to jednak nie przestano nad tem myśleć by zniszczone dzieło znów odbudować wzgl. pobudować teatr nowy. Zawiązał się specjalny komitet, który na cele odbudowy zbiera fundusze, lecz niestety do tego czasu bez poważniejszych rezultatów.

Wobec tego Magistrat własnemi funduszami przystąpił do odbudowy spalonego teatru. Prace postępują szybkiem tempem i jest nadzieja, że z dniem 1. lutego 1925 r. zostanie Teatr umieszczony w odbudowanym gmachu. Wewnętrzne urządzenie Teatru ulegnie poważniejszym zmianom a mianowicie została znacznie powiększona scena a co najważniejsze buduje się piętro gdzie mieścić się będą loże i balkon. Wogóle wewnętrzny wygląd zbliżony będzie do teatrów stałych. Zanim jednakowoż dzieło zostanie ukończone, obywatelstwo winno teatr popierać tam gdzie się obecnie mieści aby dać mu możność przetrwania najgorszych dlań czasów i dopomóc do tego by teatr mógł przeprowadzić się do stałej swej siedziby pełniąc w całości szlachetne swe zadania.

—** **„Zaczarowane Koło"** baśń fantastyczna w 5 aktach L. Rydla, wchodzi z dniem dzisiejszym w repertuar naszego teatru. Dyrekcja nie szczędziła kosztów i trudów, ażeby pięknej baśni ludowej, dać nowe dokoracje i kostjumy.

—** **Żałobna msza św.** za spokój duszy ś. p. Władysława Jurka odbyła się dzisiaj o godz. 9-tej rano w kościele farnym. Na mszy św., którą odprawił ks. dziekan Dembek, byli obecni oprócz rodziny, liczni przyjaciele i znajomi zmarłego. W kościele św. Mikołaja odbyła się również msza żałobna o godz. 8 rano. staraniem Bractwa strzeleckiego, którego zmarły był honorowym prezesem.

—** **Związek Inwalidów wojennych** zwołał na dzień 26 z. m. Zjazd prezesów poszczególnych Kół i grup Pomorza, który się odbył w Grudziądzu w hotelu „Pod złotym lwem" przy bardzo licznym udziale. Reprezentowane były nieomal wszystkie Koła i grupy Pomorza.

Po zagajeniu przez prezesa Zarządu Wojewódzkiego kol. Rhona, przywitał obecnych kolegów wiceprezes kol. Kamrowski w imieniu tutejszego Koła w bardzo gorących słowach.

Poza sprawami organizacyjnemi omawiana była kwesta na Pomorzu, która za zezwoleniem p. Wojewody Pomorskiego odbędzie się od 1 do 15 listopada po lewym brzegu Wisły aż do pow. Starogardzkiego, a od 5 do 20 grudnia rb. po prawym brzegu Wisły i w powiatach pozostałych po lewym brzegu Wisły (Kaszuby).

Ofiary z tej kwesty mają być przeznaczone na gwiazdkę dla ofiar wojny, i uchwalono z ofiar tych przekazać pewną kwotę ociemniałym inwalidom, poza tem każde Koło względnie grupa wyraziła swą gotowość ze zebranych materjałów (odzież) wyekwipować poszczególnych ociemniałych inwalidów i uchwalono zgotować należyte przyjęcie ociemniałym, którzy odbędą podczas kwesty w Grudziądzu wielki Zjazd.

Z okazji tego Zjazdu urządzają inwalidzi wojenni wielki pochód manifestacyjny z współudziałem licznych delegatów poszczególnych Kół i grup jak i też wszystkich istniejących sztandarów Z. I. W. R. P. całej Rzeczypospolitej. Zjazd wyraził nnadzieję że całe społeczeństwo a przedewszystkiem organizacja Czerwonego Krzyża, przyczyni się do wspaniałego przyjęcia najnieszczęśliwszych ofiar wojny. Podkreśla się z uznaniem, że p. Hoffmanowa z Zarządu Cz. Krzyża podjęła już wszelkie strania w tym kierunku i zamierza uczestników Zjazdu gościnnie przyjąć. Zw. Inwalidów Wojennych natomiast wręczy przy tej okazji ociemniałym delegatom dary gwiazdkowe.

Po załatwieniu szeregu innych spraw, poświęcił prezes Zarządu Wojewódzkiego bardzo gorące słowa uczczeniu wielkiego wieszcza polskiego śp. Henryka Sienkiewicza, które to słowa delegaci, powstawszy z miejsc, z wielkiem skupieniem wysłuchali, poczem piękny ten Zjazd zakończono odśpiewaniem roty Konopnickiej.

—** **Budowa bocznicy kolejowej do Rzeźni Miejskiej.** Za inicjatywą decernenta Rzeźni miejskiej p. radcy Nowakowskiego uchwaliły Korporacje miejskie pobudować do rzeźni bocznicę kolejową. Po przeprowadzonych w tym celu pertraktacjach w Dyrekcji Kolei Państwowych w Gdańsku przystąpiono do rozpoczęcia prac, które rzeźnia własnym kosztem wykonuje, a które już tak dalece postąpiły, ze planuje się z końcem roku bieżącego bocznicę oddać do użytku.

Bocznica dla Rzeźni mieć będzie bardzo wielkie znaczenie. Mianowicie dostawa bydła i świń przeznaczonych na rzeź będzie przez to udogodnioną jak rownież i wysyłka wyrobów masarskich.

Taksamo istnienie bocznicy stanie się udogodnieniem dla hodowców koni i bydła, którzy urządzają na placu przy rzeźni licytację i aukcję. Taksamo będzie bocznica wielkiem udogodnieniem dla wystawców mającej się odbyć w wrześniu 1925 r. Wystawy Przemysłowo Rolniczej.—

—** **Wydział Opieki nad Żołnierzem** przy N.O.K. urządza na cel powyższy, w sobotę dnia 22. 11. b.r. o godz. 4-ej popoł. w Teatrze Miejskim, przedstawienie amatorskie. Na program złożą się występy uczniów gimn klasycznego i szkoły im St. Jachowicza. Bilety w cenie od 50-150 gr. do nabycia w księgarni Wł. Kulerskiego ul. Pańska i w dzień przedstawienia od 3-ej przy kasie Teatralnej.

—** **Nowe 20-złotówki.** Z dniem 17 bm. Bank Polski puścił w obieg bilety 20-złotowe drugiej emisji. Nowe bilety są identyczne z biletami pierwszej emisji, z tą różnicą, że nowe 20-złotówki są wykonane na gładkim papierze a nie na papierze rypsowym jak bilety pierwszej emisji. W tekscie przedniej strony umieszczony jest napis „Bank Polski", data 15 lipca 1924 i podpisy „Karpiński, Dr. Mieczkowski, Orczykowski". Serja i numer na biletach nowych umieszczone na dole, pod medaljonem z lewej strony serja, a z prawej strony numer, podczas gdy na biletach pierwszej emisji numer i serja są powtórzone dwukrotnie u góry i u dołu banknotu.

—** **Fałszywe 50-złotówki** ukazały się w obiegu. Falsyfikaty wykonane są na papierze mniej gładkiem. W medaljonie niezadrukowanym podobizna Kościuszki wykonana jest natłuszczonym znakiem wodnym występującym widocznie na zewnątrz w postacie plam tłustych na odwrotnej stronie biletu. Kolor granatowy jest niedobrany, posiada odcien niebieski, podczas gdy autentyczny drukowany jest granatowo o odcieniu fioletowym. Ostrzegamy przed przyjmowaniem tych falsyfikatów.

—** **Dzień Książki Polskiej.** Dzień 20 listopada r. b. poświęcony jest propagandzie na rzecz książki polskiej. W stosunkach powojennych w kraju naszym podupadło znacznie czytelnictwo. Fakt ten odbić się może ujemnie na kulturze naszego społeczeństwa. Pragnąc zainteresować szerokie koła społeczeństwa obecnym ruchem wydawniczym, oraz przyczynić się do rozpowszechnienia książki polskiej, Związek Księgarzy polskich urządził wystawę książki polskiej w Warszawie, której otwarcie odbyło się 18 b. m. Dziesięć procent czystego dochodu z sprzedaży w księgarniach w dn. 20 b. m. przeznacza Związek Księgarzy do podziału na rzecz Polskich Towarzytsw Oświatowych do dyspozycji Wydziału Wykonawczego P. T. O., tudzież na rzecz kasy pomocy dla wdów i sierot przy Towarzystwie Literatów i Dziennikarzy Polskich. Zamierzenie Związku Księgarzy zasługuje na rzetelne uznanie, a szerokie sfery społeczeństwa polskiego w dn. 20 b. m powinny się zainteresować książką polską.

—** **Aresztowanie niebezpiecznego rzezimieszka.** Jak już donosiliśmy wykryła przed kilku tygodniami tutejsza ekspozytura śledcza, niebezpieczną i sprytną szajkę złodziejską. Szajka ta zajmowała się kradzieżą najrozmaitszych przedmiotów. ukrywając takowe w 2 jamach wykopanych zręcznie specjalnie na ten cel w lasach rudnickich. Na skutek poczynionej wielkiej obławy policyjnej, aresztowano wówczas tylko 3 członków pomysłowej kompanji — natomiast czwarty zdołał umknąć. Dopiero wczoraj pochwycono owego ptaszka aż w Warszawie, skąd dzisiaj przybył pod opieką policyjną do Grudziądza.

—** **Z kroniki policyjnej.** Podczas ostatniej doby aresztowano w naszem mieście 4 osoby, a mianowicie 1 za kradzież, 1 za paserstwo, 1 za pijaństwo i 1 za nierząd.

—** **Na budowę kaplicy we W. TURZY** złożyli w dalszym ciągu: Robotnicy z Rutkowic 63,08 zł, Leliwa W. Turza 100 zł, Tomasz Fitzermann. Chełmno 10 zł, B. Ossowski. Montowo 30 zł, Karpiński, Wilamowo 10 zł, pow. weterynarz Kozłowski 50 zł, ks. prob. Niklas, Janowo 10 zł, Błaszczewski, Toruń 5 zł, Gmina Sękowo 297 zł, Jabłoński, Działdowo 10 zł, Jóźwiakowski, Rudolfowo 10 zł, Cieślikowska. W. Turza 50 zł, przez ministrantów 52 zł, na imieninach w Rapatach 38 zł, Jakubowski, W. Turza 5 zł. na imieninach pp Szukalskich w Niechorzu przez p. Łuczyńską 70 zł, Łuczak Skurpie 72 zł, Goerig, Nostoja 50 zł, Szczepański, Nostoja 50 zł, ks. Mańkowski, Lembarg 2 alby. 2 komże, 2 komeszki dla chłopców i ornat, ks. Heese, Szembruk obraz na ołtarz i mszał, ks. Wrycza. Kowalewo I. rata 10 zł II. rata 10 zł, Dr. I. Łukowicz. Chojnice 30 zł, ks. Felski, Szynwałd 3 zł, ks. Sentkowski, Bobrowo 5 zł, ks. Wegner, Tuchola 20 zł. ks. Krajewski, Łasin 20 zł. ks. Michnowski, Mszano 5 zł ks. Szarafiński, Działdowo 10 zł, Stow. św. Bonifacego i Wojciecha, Pelplin 700 zł, ks. Majka, Sampława 20 zł.

Wszystkim ofiarodawcom składam serdeczne „Bóg zapłać". O dalsze datki gorąco prosi **ks. M. Dorszyński, prob.**

OD REDAKCJI.

Panu F. S. I my słyszeliśmy o niepoprawnem — delikatnie się wyraziwszy — postępowaniu pomorskiej wytwórni powroźniczej (dawniej fałszywie „inwalidzką" zwanej) nietylko wobec kasy chorych ale i swych pracowników.

Nie wątpimy. że zarząd kasy zajmie takie stanowisko, jakie przewidują ustawy. skutkiem czego winni zostaną przykładnie ukarani.

REKLAMY.

Z Pomorza.

— ** **Zielnowo,** pow grudziądzki. **(Z pracy oświatowej T. C. L.)** Staraniem komitetu T. C. L. na okręg radzyński, odbył się w niedzielę odczyt z przeźroczami na temat: „Nasze Tatry", wygłoszony przez ks. proboszcza Wojciechowskiego. Czcigodny prelegent w niezwykle barwnych słowach przedstawiał piękno naszych gór, wzywając słuchaczy do żywego pokochania naszych Tatr. Odczyt spotkał się należytem zrozumieniem i uznaniem u licznie zebranych.

—** **Kościerzyna.** (Kradzież). Pewnej pani z karszew skradziono na tutejszym urzędzie skarbowym, wotę 400 zł. podczas załatwiania spraw podatkowych.

Ze sportu.

Piłka nożna.

Rozgrywki okręgowe o mistrzostwo klasy A poszczególnych ZOPN-ów, skończyły się. Mistrzostwo zdobyły względnie utrzymały następujące drużyny: T. K. S. — Toruń (okręg pomorski), Warta — Poznań (okr. poznański), Amatorski K. S. — Królewska Huta (okr. górnośląski), Wisła — Kraków (okr. krakowski), Pogoń — Lwów (okręg lwowski), Polonia — Warszawa (okr warszawski), Ł. K. S. — Łódź (okr. łódzki). Dotychczas jeszcze nieznani są nam mistrzowie okręgów wileńskiego i lubelskiego. Bliższe szczegóły jak i obszerniejszą krytykę tegorocznych rozgrywek umieścimy w najbliższym czasie.

Zawody towarzyskie pomiędzy Pogonią a Wisłą — rozegrane w ub. niedzielę w Krakowie — zakończyły się zasłużonem zwycięstwem Pogoni w stosunku 3:2 (2:1). Zawody te wzbudziły tak w Krakowie jak i w całej Polsce wielkie zainteresowanie, ze względu na spotkanie dwóch najpoważniejszych kandydatów na mistrza Polski roku 1925. Frekwencja publiczności doszła do 10 tys. osób. M. in. obecni byli wojewoda i prezydent krakowski, przedstawiciele wojska, posłowie i senatorowie Krakowa oraz marsz. Piłsudski. Gra była bardzo piękna, prowadzona niezmiernie szybko i ostro Bohaterem dnia był Wacek Kuchar z Pogoni. Niesłychana ambicja oraz doskonały poziom gry drużyny lwowskiej utorowały jej drogę do zwycięstwa. O ile Pogoń nie zaniedba treningu podczas zimy, należy poważnie oczekiwać zdobycia przez nią mistrzostwa Polski po raz trzeci.

Sprawy społeczno-gospodarcze

Obniżenie cen przywozu mąki do Małopolski wsch.

WARSZAWA, 20. XI. (AW) Komisja skarbowo-budżetowa uchwaliła wezwać Rząd do zniżenia taryf celnych na przywóz mąki do Małopolski wschodniej.

— **Widoki rozwoju transportów wodnych w Wielkopolsce.** Izba przemysłowo Handlowa w Poznaniu zawiadamia o nowym szczęśliwym projekcie budowy nowego kanału, mającego łączyć Wisłę z systemem rzek: Warty, Odry [illegible]go.

Kanał ten skierowałby transporty drogą wodną ze Szczecina do Wielkopolski i do wnętrza Polski przez Poznań. Port Szczeciński dla transportów wodnych do Wielkopolski, a zwłaszcza do Poznania, ma większe znaczenie od portu gdańskiego, ze względu na to, iż wodna droga z Poznania do Gdańska wynosi 312 klm., a ze Szczecina do Poznania — 206 klm. Z niemieckich zestawień statystycznych wynika, że przemysł wielkopolski już za czasów pruskich przedstawiał poważny czynnik w życiu gospodarczem Niemiec. Obecnie przy tak sprzyjających okolicznościach, przemysł wielkopolski jeszcze bardziej może się rozwinąć i już daje się zauważyć znaczny krok naprzód.

Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz
Redaktor odpowiedzialny: Konstanty Dąbkowski.

KINO ORZEŁ VARIETE

Dziś i w dni następne do 28. b. m. włącznie:

Sensacja! **Sensacja!**

Bogini Dżungli

Arcydzieło amerykańskiej słynnej wytworni „Seligfilm“ w New Yorku o niebywałem napięciu rozgrywające się wśród fadny i flory egzotycznej przyrody Afryki z udziałem podzwrotnikowych zwierząt.

Sala dobrze ogrzana.

Razem 12 aktów **Razem 12 aktów.**

Wkrótce największe i najpoteżniejsze dzieło film.

Quo Vadis

W niedzielele. o godzinie 2 ej

Wielkie przedstawienie dla dzieci.

Wydzierżawienie małych parcel

Mieszkańsom Chełmińskiego przedmieścia podajemy do wiadomości, że posiadamy wzdłuż toru kolejowego, 24 małych wolnych parcel ziemi leśnej do wydzierżawienia.

Refiektanci zechcą zgłosić się w Ratuszu 2, pokój 8 **do wtorku 25, bm. włącznie.**

Grudziądz, dnia 19 listopada 1924 r.

Magistrat — Zarząd leśnictwa

Licytacja dobrowolna.

Sprzedawać będę w Jabłonowie dnia 24 listopada o godz. 10 przedpoł. najwięcej dającemu i zagotówkę kompl. parówka, lokomobila 5PS, maszyna do tarcia koniczyny, 2 tokarnie, sieczkarnia parowa, 3 wierciarki, motor elektr. 220 Volt 5HP, komplet narzędzi kowalskich, aparat do spajania, różne narzędzia i około 300 centnarów starego żelaza. Gdzie wskaże Hotel Dworcowy Jabłonowo.

Komornik sądowy Müller.

Ogłoszenie.

Dnia 21 XI. br. o godz. 10-tej po poł. odbędzie się na dworcu tow. w Grudziądzu

publiczny przetarg jednego wagonu koksu

...nośląskiego (14 ton). 127..

Ekspedycja towarowa GRUDZIĄDZ.

Wielka licytacja

W Biskupiem Papowie stacja kolejowa Wrocławki powiat Toruński, sprzedawane będą **w poniedziałek, dnia 24 listodada** o godz. 9 rano na majątku

2 konie wyjazdowe, 22 koni roboczych, materjał budowlany, 25 sztuk młodego bydła, 7 źrebiąt, młocarnia parowa (Lanza) kompl w bardzo dobrym stanie, wozy wyjazdowe i robocze, półszorki i wszelkie maszyny i narzędzia rolnicze, wszystko w dobrym stanie.

Powózki do rannego pociągu będą oczekiwać na stacji Wrocławki.

Jan Olszewski takstor i licytator

Sprzedaż trzciny

około 200 mórg. (jeziora Sunówko i Wądzyn) **w większych i mniejszych** parcelach jakteż i pojedyńczo **(kupą)**, odbędzie się **w sobotę dnia 22. XI b. r. o godz., 10-tej** przed południem w oberży p **Trojanowskiego w Konojadach**, stacja kol. **Konojady**, pow. Brodnicki. **Szymański,** dzierż. ryboł.

Wieczorek familijny

dla uczni kursu tanców i ich rodzin oraz przez nich wprowadzonych gości odbędzie się **w poniedziałek, dnia 24 listopada** na sali „Pod Złotym Lwem“. Zaprasza się również uczni dawniejszych kursów.

Frieda Sinell, Forteczna 20a.

Lekcje tańców.

Nowy kurs modnych i najnowszych tańców rozpocznie się **w piątek, dnia 28 listopada** o godz. 7½ wiecz. w hotelu „Złoty Lew“. Zgłoszenia przyjmuje codziennie

Frieda Sinell, Forteczna 20a. Wejście od ogrodu.

Poszukuje się kupna

3—4 wagonów

świerków

½—2½ mtr. wysokości .P. P. Leśniczych, uprasza się o składanie ofert z podaniemi ilości i ceny pod adresem (12718

MÜHLBRANDT, Grudziądz.

Poszukuję od 1-go grudnia lub później do sprzedaży detalicznej

DZIELNEGO

ekspedjenta

A. Ruchniewicz, Grudziądz, Fabryka wódek i likierów.

3 wagony tanich

świerków

nadejdą w najbliższych dniach. Sprzedawane będą w Grudziądzu na czterech punktach. Zamówienia przyjmuje 12719

MÜHLBRANDT Grudziądz, Chełmińska 57.

Poszukuję od zaraz

10 samodzielnych monterów

na siłę i światło elektr. i gromochronów do Chełmna i Grudziądza. Zgłosz. piśm. do firmy

„Strzała“ Zakłady Przemysłowe inż. Ewarysta Namysła w Poznaniu Oddział w Grudziądzu, Lipowa 31.

Dla naszej hurtowni i składu kawy, połącz. z składem kolonialnym, delikatesów, konf tur. winiarni i likierów poszukuje się **UCZNIA** syna uczciwych rodziców z wolnem utrzymaniem. Pierwszeństwo przyznane posiadającym świad. jednoroczne biegły w języku polskim i niem w słowie i piśmie. Oferty do (2365

HENTZ & NEUBAUER

Spe... ...kawy, Grudziądz.

EAU de COLOGNE

Przemysławka

SKONCENTROWANA

HENRYK ŻAK POZNAŃ

Skrzydła i pianina fabrykatów

Bechstein, Blüthner Feurich :: Niendorf

i innych najsłynniejszych firm wszechświatowych,

harmonja fabr. Mannborg jakoteż **pianina własnej fabrykacji**

poleca po cenach solidnych i na korzystnych warunkach zapłaty **w wielkim wyborze**

B. Sommerfeld

Telefon 883 Bydgoszcz Śniadeckich 56

Fabryka fortepianów i budowa organów.

HURTOWNIA. 2143

Oddział w Grudziądzu, ul. Groblowa 4 Tel. 229

Warsztat nowej budowy i reparacji

WAG

ROMAN FABISZ

GRUDZIĄDZ

Trynkowa 13 Trynkowa 13

Codzienna wysyłka świeżo wędzonych

sielawek (sprotek)

prawdziwych kilońskich piklingów

hurtownikom, rozpaczęła się. 2061

Stahlberg, Gdańsk, Telefon 6856

BANK LUDOWY

Tel 421. Sp z odpowiedzialn. nieogr **Założony w roku 1890** Tel. 421

GRUDZIĄDZ, ul. Jós. Wybickiego 21

Załatwia zlecenia bankowe, Przyjmuje wkładki oszczędn. i oprocentowuje wedł. umowy

Zakupuje i sprzedaje waluty zagraniczne. złote, srebrne i papierowe.

Udziela pożyczek: na weksle — na poukład złota i srebra i w rachunku bieżącym

2287A

Cytryny, Pomarańcze

i wszelkie owoce południowe of. po najtańsz. cen.

Frucht Import Gesellschaft

Gdańsk—Danzig, Frauengasse 34, tel. 8241.

KINO APOLLO KINO

Od czwartku, dnia 20 listopada

Potężny obraz francuskiej wytwórni „A. G. C.“

Roznosicielka Chleba

10 aktów **Całość** **10 aktów**

Arcydzieło sztuki filmowej! W głównych rolach genialni **G. Felix i Henri Bardin**

W niedzielę o g. 2-ej wielkie przedstawienie dla młodzieży.

Kto nie chce palić kamieniami i miałem, niech kupuje

najlepszy węgiel górnośląski

i węgiel paryski

po 2 zł. i 10 gr. **za centnar**

Przy większym odbiorze **KREDYT**

Skład **Tuszewska Grobla 54** (Plac p. Gedego dawniej Eiel... drugie wejście **Dworcowa 51 za młynem**

Sprzedający **Piotrowski.**

Baczność!

Największy wybór **damsk. kapeluszy** poleca po bardzo niskich cenach oraz kołnierze futrzane, eleganck. płaszcze suknie damskie już od 12 zł. [12752

Z. Lubomska Grudziądz,

Rynek nr. 21.

Wyrabiamy i dostarczamy:

CUKIER PUDROWY

najlepszej jakości. Korzystne ceny. Natychmiastowa dostawa.

Piernikina prosz przyprawny do pierników

Smak prosz. przyprawny do pieczywa

Prosimy zarządać ofertę. (2396

ROWA, T. z. o. p. TCZEW.

Sprzedaże

Do sprzedania:

elegancki kostjum wełniany (rob. pończoszniczej), **kostjum granatowy** (gabardyna) jako też dobry czarny **płaszcz damski** Strzelecka 8, biuro.

WILKI rasowe, 6 tygodniowe, do sprzedania. (12720 **Fabryka pończoch** ul. Groblowa.

Kupna

Kupię **piec żelazny** do ogrzewania. (12722 Tyllia, Lipowa 15.

Posady

Poszukujemy we wszystkich miast. Pomorza i Wielkopolski **AGENTOW** do sprzedarzy opon i kiszek samochodowych oraz masywów ciężarowykh wyrobu belgijsk. fabryk. Zgł. pisemne przyjmuje Biuro Ogł. „PAR“ TORUŃ, Szeroka 46, pod nr. 6766.

Poszukujemy we wszystkich miastach Pomorza i Wielkopolski **AGENTÓW** do sprzedaży grzebieni, szczotek do zębów, guzików i t. p. wyrobów francuskich fabryk. Zgł. pisemne przyjm. Biuro Ogł. „PAR“ TORUŃ Szeroka 46, p. nr 6766

Dzielnego

wojażera

zaprowadzonego w branży **węglowej** i zbożowej znający kupiectwo i majątki na Pomorzu poszukuje natychmiast Of. składać do Głosu Pomorsk. pod 2379.

3 czeladników stolarskich do furnierowania poszukuje **Stolarnia** B. Figurski, ul. Solna 4/5.

Ucznia poszukuje **Jan Cybulski** mistrz stolarski Radzyn.

MAMKI

poszukuje się od zaraz do domu lub też któraby dziecko u siebie w domu karmiła (2380 Pl. 23 stycznia 30, II L

Różne

Ogłoszenie.

Ktobykolwiek wiedział coś o moim synie (Józef Fonder, lat 19), prosiłbym o niezwłoczne zawiadomienie mnie pod adr. Fonder Stanisław Gliniaki 36, Dąbrowa Górnicza woj. Kieleckie.

Akademik absolw.

udziela lekcji

w przedmiotach wchodzących w zakres gimnazjum. Łask. zgł. do Głosu Pom. pod 12695

Udzielam

lekcji

języka francuskiego, dorosłym w kompl lub pojedyńczo. Zgłosz. do Głosu Pom. pod 12703

Pomarańcze Murcia) **Mandarynki Winogrona Cytryny Figi** nadeszły i poleca się takowe w mniejszych i większych ilościach.

W. Schimański, Gdańsk-Danzig Ochsengasse. 2368

LEKCJE

wyrabiania zabawek szytych i aplikacji na suknie i płótnie 12711 Strzelecka 1a, II L. K. P.

Kto udziela w godz. wiecz. lekcji **w kroju gader. damskiej?** Oferty pod nr. 12701 do Głosu Pomorskiego.

Warszawska Pracownia Gorsetów

w Grudziądzu ul. Ogrodowa 7 wykonuje (12700

gorsety, bandaże, paski, biustonosze, gorsety dla ułomnych i brzemiennych oraz wszelkie przeróbki za gotówkę i na raty.

Wykonuję artystyczne **plakaty i reklamy** wszelkiego rodzaju, po przystępnych cenach. Zgłosz. do Głosu Pomorskiego pod 12673

Gopodarstwa

8 morg 2000 zł., 50 mrg. 4000 zł., 80 mrg. 6000 zł., 120 mrg. 20000 zł., 180 mrg. 20000 zł, 360 mrg. 90000 złotych, 500 mórg 100000 zł., 700 morg 100000 zł., 1300 morg 250000 zł., ⅓ do ½ wpłaty.

Dzierżawy

wykup inwentarza 80 mórg 5000 zł., 250 mrg. 12000 zł., 900 mórg 30000 zł., 1200 mórg 40000 zł, 3500 mórg 200000 zł.

Kamienice

na dogodnych, korzystnych warunkach sprzedają **Dejewski i Jaeger,** Grudziądz, ul. Sienkiewicza 6, Telefon 504.

Zguby

Zgubiono!

W pociągu, jadąc z Grudziądza do Warszawy w dniu 7 listopada zgubiono portfel z dokumentami osobistemi: paszport na imię Kazimierz Wojdak, wydany przez starostwo Grójeckie, prócz tego bilet wojskowy, wydany przez P. K. U. Grudziądz, oraz zezwolenie na broń, wyd. przez Magistrat m. Grudziądza i inne dokum. Łask. znalazcę uprasza się o oddanie powyższ. dokumentów za nagrodą pod adres. K. Wojdak, Grudziądz, ul 3 Maja 18.

Zaginął

Wyżeł

(wilczej rasy) czarny, nogi żółte, wabi się Harras. Ostrzega się przed zakup Za wynagrodzeniem oddać

JANKOWSKI, Błatochowo powiat Grudziądz.

Dnia 13. 11. br. o godz. 12-ej zginął (2353

PIES

maści białej, (szpic). Łask. znalazca zechce zawiad Ajencję Wschodnią, Rynek 10 Ostrzegam iż w razie przetrzymania, pociągnę do sądowej odpowiedzialn